

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački

Uvod

*u euharistijsko slavlje svetkovine svetoga Dominika, prezbitera
utemeljitelja Reda propovjednika
u župi sv. Dominika u Konjščini
8. kolovoza 2012., u 11 sati*

Prečasni gospodine Dekane,
velečasni gospodine Župniče i ostala subraćo svećenici,
dragi župljani i hodočasnici,

čestitam vam današnju svetkovinu, radujući se što zajedno s vama, a osobito s ocem Provincijalom (fra Antom Gavrićem) mogu biti u ovome slavlju koje je duboko usađeno u srca vjernika, ali koje ujedno povezuje i razne društvene sastavnice. Stoga, u istome duhu zajedništva pozdravljam predstavnike općinskih vlasti i predstavnike raznih udruga, društava i skupina koje odražavaju bogatstvo naše hrvatske kulture, izrasle na baštini koju je oblikovala kršćanska vjera.

Na ovome proštenju spojeno je mnoštvo zahvala i molitava Bogu. U ovu euharistiju unosimo svoje potrebe kao i potrebe svojih bližnjih, da bismo bili dostojni nositi kršćansko ime. Pred Boga donosimo nakane svih onih koji se preporučuju u naše molitve, osobito bolesnih, osamljenih i tužnih. Spominjemo se i svih naših pokojnih koji su u životima svetih i blaženih pronalazili novu snagu kada je bilo najteže. Molimo zagovor svetoga Dominika za naše obitelji, za ovu župu, za naše Zagorje i za cijelu hrvatsku domovinu.

A svaka naša molitva započinje iskrenošću i priznanjem svojih grijeha; ispovijedanjem potrebe za Božjim milosrđem. Molimo da nam oproštenjem pročisti srce, kako bismo mi bili jedni drugima bili radost i snaga na životnome putu.

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački

Homilija

u euharistijskome slavlju svetkovine svetoga Dominika, prezbitera
utemeljitelja Reda propovjednika
u župi sv. Dominika u Konjščini, 8. kolovoza 2012., u 11 sati

Liturgijska čitanja: 1Kr 3, 11-14; 1Kor 2, 1-10a;
Ps 96(95) 1-3.7-8a.10; Lk 9, 57-62

I. Slaveći svece iz davne prošlosti pitamo se što nam imaju reći; može li njihov život još uvijek imati značenje za naše živote i za naše vrijeme. Bez obzira kakav bio naš odnos prema njima, prvo što iznenadi jest činjenica da se njihov spomen sačuvao stotinama godina i da u sebi nose privlačnost koja pokazuje da Crkva i njezini sveti, s jedne strane, nadilazi granice jezika i krajevne pripadnosti, a, s druge strane, omogućuje svakomu čovjeku i narodu živjeti svoju posebnost i ljepotu kulture. Zadivljuje činjenica da se u ovoj našoj župi zaziva sveti Dominik i da nas današnja molitva spaja s cijelim katoličkim svijetom.

No, u korijenu se ne nalazi ljudska, nego Božja veličina. Svako naše slavlje svetih i blaženih proslava je Isusa Krista, Boga koji se očitovao u njihovim životima. Kršćanstvo tako pokazuje da ono nije religija lijepih želja, ljudskih planova i neostvarivih težnja prema savršenomu društvu. Kršćanstvo je radosna vijest koja se ostvaruje u životima stvarnih ljudi koji su svijet učinili i čine ljepšim.

U predslavlju svetih čujemo riječi: „Njihov život nam je primjer, njihov zagovor pomoć, zajedništvo s njima izvor pravoga bratstva.“ Tu je sažet smisao slavlja svetih: imamo ih kao stvaran primjer, da je kršćanstvo moguće živjeti, bez obzira na poteškoće i na ljudske slabosti; oni nas ne ostavljaju samima, jer su najbolji prijatelji i zagovornici.

A povezanost s njima i s Bogom jamstvo je da istinsko zajedništvo među ljudima može živjeti samo ako je oslonjeno na vrijednosti kojima čovjek nije izvor. To vrijedi za prijateljstva, za supružnike, za jedinstvo naroda, za zakone, način ophođenja s drugima i za brigu o općemu dobru.

II. Pa ipak, što nam u ovome slavlju po životu svetoga Dominika govori Bog? U današnjim čitanjima uočavamo dva velika poticaja: težnju za Božjom mudrošću i slobodu za nasljedovanje Krista.

U životopisu svetoga Dominika vidimo neobične pomake koji su ga vodili od visokih plemićkih slojeva, jer je bio iz roda španjolskih kraljeva, preko najboljega obrazovanja i povlaštenoga društvenog statusa, do osnivača Reda propovjednika, koji je

po njemu dobio pučko ime dominikanci, a prihvatio je Pravilo sv. Augustina. Taj je red, osnovan prije osamsto godina (1215., potvrđen od Pape 1217.), u Katoličkoj Crkvi poznat uz franjevce i kao prosjački red, ističući na osobit način evanđeoski savjet siromaštva, zapravo nenavezanost na materijalna dobra. Na smrtnoj je postelji rekao subraći: *Imajte milosrđa, čuvajte poniznost i budite dragovoljno siromašni*. No, takav stav nije bio u suprotnosti sa studiranjem na najprestižnijim učilištima onoga doba kao što su Pariz, Bologna, Madrid, a i sam Dominik osniva samostane u Rimu i Bologni.

Dominikanci su povijest Europe i svijeta zadužili mnogim velikim ljudima, počevši od Alberta Velikoga i Tome Akvinskoga, preko učitelja (Meister) Eckharta, Johannes Taulera i fra Beata Angelica iz starine, pa sve do suvremenih teologa: Lagrangea, Congara, Chenua i Schillebeeckxa. U hrvatskome su narodu najdublji trag ostavili blaženi Augustin Kažotić, bl. Ozana Kotorska i Ivan Stojković, ali veliku zahvalnost dugujemo cijelomu dominikanskomu redu, redovnicima i redovnicama koji su u Hrvatskoj, počevši od Dubrovnika prisutni od 1225., samo četiri godine nakon smrti sv. Dominika, ne zaboravljajući da su i u Hrvatskoj visoko školstvo započeli upravo dominikanci.

III. Dominikanci su kao osnovnu zadaću imali naviještanje, neku vrstu nove evangelizacije u doba pojavka raznih krivovjerja, zbog čega veliko težište stavljaju na obrazovanje, na ustrojavanje školstva i na puočavanje puka, radi suzbijanja krivih učenja i praznovjerja.

Ne postoji niti jedno staro ugledno učilište u Europi na kojemu ne bi bio prisutan neki redovnik dominikanac. Posebno je važna kolijevka studija prava na Bolognskome sveučilištu po kojemu se i današnji procesi u visokome školstvu nazivaju *bolognskim procesom*.

Braćo i sestre, nerijetko se u hrvatskome društvu čuje govoriti o Crkvi kao neznanstvenoj, kao protivnici znanstvenim pristupima, kao nazadnoj. No, činjenice su sasvim suprotne. Svaki imalo upućen čovjek to ne će reći, a da ne bude odmah ocijenjen kao neznalica. Naime, na početku sustavnoga znanstvenog života i sustavnoga visokog obrazovanja u Europi nalaze se osobito crkveni ljudi. Među njima značajno mjesto imaju dominikanci.

Svetoga Dominika s pravom pjesnik Dante uz sv. Franju Asiškoga naziva čudesnom zvijezdom svetosti i kreposti. Sveti Dominik izvrstan je primjer tražitelja i ljubitelja istine u skladu dvaju pristupa: vjerom i razumom. Bio je iznimno pozoran na kulturalnu dimenziju vjere, kako bi ljepota kršćanske vjere bila bliža, jasnija i snažnija.

U svojoj je učenosti otkrivo najveću mudrost o kojoj govori sveti Pavao, koju je zaželio kralj Salomon više od svega zemaljskoga bogatstva. Vjerujem da ste i sami u

životu doživjeli da su najveći ljudi ujedno i najponizniji. Svjesni su da sve što posjeduju dolazi od Boga i da nije usmjereno prema sebičnosti, nego prema dobrom bližnjih.

IV. Poticaj za svoj način djelovanja dobio je iz uvida u dvije bolne stvarnosti, dva izazova za Crkvu onoga vremena: postojanje naroda na sjeveru Europe koji još nisu upoznali evanđelje i sukobi, nejedinstvo koje je slabilo vjernički život zbog unošenja zabluda, osobito na jugu Francuske. To je ujedno i današnji izazov: upoznavanje Kristova nauka i briga za jedinstvo u Crkvi i za vjerodostojan život kršćana. Oko toga je nastojao naglašavajući siromašan život u zajednici i učenje.

Blaženi Jordan Saksonac, nasljednik sv. Dominika, o njemu je zapisao: „Svakoga je čovjeka primao u veliko krilo ljubavi i, budući da je sve volio, njega su svi voljeli.“ (*Libellus de principiis Ordinis Praedicatorum auctore Iordano de Saxoniam*).

Svaka je istinska obnova u Crkvi polazila od mudrosti koja provire iz Kristova križa i njegove ljubavi. Ništa se veliko ne može ostvariti bez velikodušnosti i ljubavi.

V. Svjesni smo da je danas za čovjeka iznimno važno pronaći nutarnju radost ljepote istine koja dolazi od Boga. Ta je istina uvijek nova i uvijek živa. Slogan dominikanaca glasi: *Contemplata aliis tradere – razmotreno prenijeti drugima*. Razmatranje zahtijeva mir, molitvu, sabranost, dodir s najdubljim slojevima našega bića. Nije stoga čudno što je upravo sveti Dominik zaslužan za poticanje na neprestanu molitvu i širenje molitve svete krunice koja u sebi spaja jednostavnost, sabranost i poniranje u otajstvo Božjih djela, povezanih s našim životima.

Tako je u dominikanskome redu posebno važno mjesto dobila Blažena Djevica Marija, kao nositeljica Božje Riječi svijetu, sv. Ivan Krstitelj, prvi navjestitelj i propovjednik evanđelja, te sv. Marija Magdalena, glasnica Uskrsnuća i nositeljica miomirisa vječnosti ljudima koji vjeruju u Krista i koji ga ljube; nositeljica vijesti o onome što je Bog pripremio, a što oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe. Nasljedovati Krista je otkriće koje nadvisuje svaku ljudsku spoznaju; to je dar koji se ni s čim ne može usporediti.

VI. Zbog toga je za današnje slavlje izabrano Evanđelje u kojemu se u tri prizora govori o jednoj temi – nasljedovanju Isusa. Sve su to sažeci i kratki odgovori koji, ako ih se pažljivo sluša, mogu zbuniti. Ljudi koji žele ići za Isusom, biti s njim dobivaju neobične odgovore. Isus ne govori jezikom ljudske probidžbe. Ako se sjetimo medijskih nagovaranja da se priklonimo nekoj ideji, da nešto kupimo, da se u nešto uključimo, brzo uviđamo da danas gotovo nitko ne govori o manama i nedostacima svojih ponuda. Sve je navodno djelotvorno, ugodno, jeftino i najbolje – baš ono što je nekome potrebno.

U politici i gospodarstvu se ne govori o osobnim interesima i koristi, o promašajima, o pogriješnim postupcima i o neprimjerenim pripadnostima; ne govori se

o onomu što nije dobro i što je teško prihvatiti. No, takav stav uvodi u iluziju i obmanu. Isus ne čini tako. Kada se uzmu u obzir nastojanja i želje ljudi da ga slijede, Isusovi odgovori mogu obeshrabiliti.

Ljudi iz evanđelja pokazuju želju da ga zbilja slijede, a Isus nije ublažavao zahtjeve, nije smanjivao zadaće niti prikazivao ljepšim put kojim valja proći. Ne pada mu na pamet popuštanje i dogovaranje, niti neiskrena savezništva i prijateljstva. Njemu nije stalo da ima puno učenika; važno mu je da ima dobre učenike. On predstavlja svoj ideal, gotovo nedostiživ.

U prvome slučaju naglašava nedostatak udobnosti i sigurnosti. "Za tobom ću kamo god ti pošao." Isus sebe uspoređuje s čovjekom koji je u težim prilikama od životinja, jer se one imaju kamo skloniti kada nastupi nevrijeme, a Kristov učenik – želi li biti svjedok istine – mora biti spreman na gubitak sigurnosti koja je prevedena u gubitak doma, u nestalnost, u neprihvatanje. I kršćani su uistinu tijekom povijesti bili izloženi tako da nisu imali nikakvog zemaljskog skloništa. Laka meta za sve koji su željeli udarati, proganjati, ponižavati.

VII. Posebno nas zbunjuje drugi Isusov odgovor. Neki čovjek ga moli da mu – prije nego što pođe za njim – dopusti pokopati oca. Isus mu kaže: "Pusti neka mrtvi pokapaju svoje mrtve..." Treba napomenuti da su pokop i popratni obredi kod Židova trajali oko tjedan dana. Nama zvuče čudno, gotovo nehumano Isusove riječi, ali Isus želi naglasiti da navještaj evanđelja ne dopušta da nas smrt zakoči, uspori, zadrži. Oni koji svoje misli, svoje živote vežu uz umiranje, bit će trajno neslobodni. I onda kada smo suočeni s najvećim zemaljskim gubiticima, ne smijemo zaboraviti Boga. Njegovu radosnu vijest smrt ne može zaustaviti. Isus nam poručuje da je najveće poštovanje mrtvih življenje u skladu s Uskrsnućem.

U okolnostima koje su posvema zatvorene budućnosti, u svijetu koji ostaje u raljama smrti, vodi se briga samo o tome kako iskazati poštovanje mrtvome tijelu. I što sve danas ljudi ne čine da bi ublažili strah pred smrću; od ogromnih spomenika do mora skupoga cvijeća, a smrt je jednaka i za siromašne i za bogate. Zato su oni koji žele slijediti Krista pozvani da i u trenutcima najveće boli zbog smrti dragih ljudi izgovore u srcu kršćansku poruku da mrtvi uskrisuju, da Kristovu poruku o životu ne može zaustaviti ni najveća prijetnja čovjeku.

VIII. I posljednji – nazovimo ga 'kandidat' – traži da se oprost sa svojim ukućanima, prije negoli pođe za Isusom. Krist je i tu radikalan: *Nitko tko stavi ruku na plug pa se obazire natrag, nije prikladan za kraljevstvo Božje.* Ovdje nije toliko bitno zadržavanje, nego druga navezanost – neprestano vraćanje u prošlost; osvrtnje, preispitivanje. Dobro vam je poznato da brazdu nije moguće ravno odrezati, ako se pogled ne usredotoči na kretanje prema naprijed.

U životu svakoga čovjeka postoje odlučujući trenuci u kojima nema mogućnosti oklijevanja i dvostruke igre. Svi ovi primjeri žele reći jedno: najprije valja biti kršćanin, a zatim sve ostalo, a mi smo prečesto sve ostalo, a zatim kršćani.

I ponovno se čini da je kršćanstvo odricanje. Ali, ovdje je posrijedi otkriće, ljepota pred kojom je sve drugo manje lijepo. Ako te ljepote nema u našim odnosima; ako ono što najviše volimo ne pripada vječnosti, bit ćemo nezadovoljni i nesretni. Svaka ljubav, ako je uistinu ljubav ima uporište u Bogu. On je jamstvo slobode. A Isusu je važna sloboda, nenavezanost. Samo ona učvršćuje naše međusobne odnose i donosi radost.

Tako je u vjerničkoj zajednici u kojoj smo pozvani darivati sebe potrebnima, učvršćivati jedništvo; tako je među supružnicima, jer vjera u Boga ne umanjuje, nego oplemenjuje svaki odnos i on postaje čvršći, sposoban otkrivati zaboravljenu novost; tako je u društvenoj zajednici, jer se može osloniti samo na one ljude koji su spremni sebe ugraditi u opće dobro. To je izgrađivalo hrvatsku kulturu stoljećima.

I danas kada vidimo da se promiče drugačiji pristup i naglašavaju druge vrijednosti, kao kršćani imamo odgovornost upoznati svoju vjeru i ugrađivati ju u svoje živote, pazeći na odgoj djece, braneći istinu o životu i svijetu; brinući se osobito za najpotrebnije. Stoljeća nam imaju nešto reći, a Krist je tu, među nama, jednako živ kao kada je pozvao sv. Dominika da gradi europsku kulturu. I budimo ponosni na svoje svete; pouzdajmo se u njihov zagovor, jer oni nisu tek prošli ovim svijetom i nestali, nego žive s Bogom kao naši najveći prijatelji. Na kraju, ne zaboravimo da je ime svetoga Dominika vezano uz dan Gospodnji, dies Domini, uz riječ Dominica. Upravo je briga i čuvanje kulture nedjelje jedan od najočitijih načina kako danas možemo pokazati svoju brigu za vrijednosti kojima prijete suvremena krivovjerja i praznovjerja.

Amen.

✠ *Ivan Šaško*